

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Budúcnosť liberálov.

Pri terajšom pojednávaní na sneme o rozpočte ministerstva orby povedal liberál gróf Alexander Károlyi tieto veľavýznamné slová: liberálna strana musí všetkou usilovnosťou svojou podporovať záležitosť spolkov; lebo jestli jesto dačo, čo môže oratovať stranu liberálnu, to sú jedine spolky.

Slová tieto považujeme za veľmi významné. Z týchto slov zreteľne vysvitá, že strana liberálna nachodí sa skutočne v beznádejnom položení.

Veď taká strana, ktorá sa už ratovať musí a k tomuto ratovaniu jej označiť možno už len jediný prostriedok, nuž veru taká strana má docela neistú, ba beznádejnú budúcnosť.

Gróf Alexander Károlyi je už človek starý, mnoho zkusený. Verejná činnosť jeho okolo spolkov, a vôbec jeho ostrý zrak v politických otázkach poskytujú nám záruku, že čo povedal o budúcnosti liberálov, povedal to z presvedčenia a vyslovil v tom veľkú pravdu.

Tedy liberálov nič iné už oratovať nemôže iba spolky, to jest, spolky majú byť tým kunštov-

Návrat s obaračiek.

ným liekom, ktorý treba porúčajúcemu už liberalismu akoby pod kožu nastriekať, že by sa snáď ešte dakoľko rokov udržal.

Nenie žiadnej pochybnosti, že pán gróf Alexander Károlyi ako dobrý lekár predpisuje chorému liberalismu ten najlepší liek. Liek tento, totižto zakladanie a rozširovanie spolkov úverných, potravných, zpeňazujúcich, a ďalej obilných skladov obecných ľudová strana už od prvopočiatku svojho jestvovania pilno ponúka ubiedenému ľudu. Zkúsenosť dokázala, že sa ten liek vopravdu dobre osvedčuje; je to úplná pravda, že ľud nedá sa už oratovať ináč, ako spolkami. Pán gr. Károlyi teda len v tom sa omýlil, že spolky akožto ratujúci prostriedok odporúča liberalismu. Veď spolky sú nie na to, aby ratovaly daktorú stranu politickú, a najmä to ešte takú nenávidenú ako je liberálna. Čož potom, že tá alebo oná strana oratuje sa, keď ľud hladom zahynie? Ba veru nech sa trebárs všetky politické strany radšej znivočia, len keď podarí sa nám zachrániť ľud základ to jediný krajiny!

Ale dobre, nech sa teda ten liberalismus oratuje tými spolkami; ale pýtame sa: zdáľiž vôbec znesie ten liberalismus taký liek ako sú spolky? A pýtame sa ďalej: zdáľiž nezpotvorily by sa tie spolky v rukách liberálov na opravdovú otravu pre ľud?

My badáme to patrne, že liberáli vlastne od jakživa hniezdia sa a bojujú proti spolkom. Všetek ten liberalismus zakladá sa na výlučnom panovaní úžerníkov-kšeftárov a nenasýtených bašikov. A týmto veru spolkov žiadnych netreba, lebo spolky pozdvihly by nielen hmotne, ale aj mravne zotročené triedy chudoby, a v tomto páde mali by úžerníci a svevolníci po žatve medzi ľuďmi. Preto vidíme, že v pazúroch úžerníkov a bašikov väziaci liberalismus nedopraje tým spolkom ani len živorenia, ba ešte utláča, prenasleduje ich. Darmo zasazuje sa čestný minister orby Darányi za spolky. Jeho dobrá vôľa ohradzuje sa len a musí sa ohradzovať len na prázdne sľuby a reči zatiaľ, zatial stojí medzi ministrami osihotený so svojim smýšľaním. Ale žiaľ Bohu, veru dnes stojí pán minister Darányi samotný za spolky, lebo hoc by aj akokoľvek chcel podporovať spolky, nedokáže nič bez peňazí; peniaze ale mu financminister nedá, tie potrebuje pre fabriky a iné obchodné podniky židov a cudzozemcov.

Nech pán minister Darányi dokáže to, aby nielen fabriky dostávaly výdatné štátne podpory v hotových peniazoch, ale aj spolky; aby nielen boháčom odpúšťali sa porcie pri nových podnikoch, ale aj chudobným spolkárom; aby z tých 500 millionov počítujúcich štátnych zvyškov, ktoré dnes dal štát asi sedemdesiatym bohatým spoločnostiam, dostali dačo aj spolky chudobného ľudu; aby nielen privandrovaná slezeň dostávala bez všetkej prekážky licenc na trafiku, na kolky, (štample) na soľ, na liehoviny; ale nech sa to všetko dožičí podobnou ochotnosťou aj spolkom ľudovým. Nech dokáže p. Darányi, aby dávala pôžičky úverkovým spolkom rakúsko-uhorská (štátna) banka bezprostredne. Nech prevedie i to, aby s obilím nekupčili len židia, ale aby mali svoje obilné sklady aj spolky. Aj lifrovanie ovsu, sena, obuvs a šiat malo by sa dať do rúk spolkov hospodárskych a priemyselných. A mnoho, premnoho mohli by sme ešte pospomínať takého, k čomu chudobný človek niakým činom dostať sa nemôže, bo všetko hádže sa len boháčom. Tak je potom veru ľahko bohatnúť pohlavárom liberálnym zo štátnych, chudobným ľuďom naskladaných peňazí, a je nie žiaden div, že oproti tomu chudoba úžasne klesá, hynie, vychádza na vnivoč.

Pán minister čestne smýšľa o tých spolkoch, no predsa je na veľikom omýlu ešte v jednej otázke. On vždy a vždy hovorí: nerobme spolky na základe konfesionálnom (kresťanskom), bo že on takéto spolky zatracuje, takéto podporovať nemôže. Nuž samosebou bolo by to správne povedané, keby nebola smutná pravda to, že ten rozdiel konfesionálny veru jestvuje a zatajíť sa nedá medzi tými, ktorí tých spolkov potrebujú a medzi tými, ktorí proti nim bojujú. Kto môže však za to, že práve kresťanská chudoba a jedine len táto odkázaná je na spolky? Veď si len pozrime: zdáľiž kto to vyvandrúva hladom hnaný za more? Kresťania! A kto privandrúva sem bohatnúť? Židia! Vyvandrúva-li na pr. žid alebo liberál od biedy do Ameriky? Ani jeden! iba taký uskočí z týchto pánov, ktorý dobre nafutroval si vrecká pokradenými peniazmi.

Z tohoto všetkého vysvitá, že veru p. gróf Károlyi môže veľmi skromnú nádej prechovávať na to ratovanie liberalismu. Veď liberalismus, a úprimne zaujímanie sa spolkov: to stojí sebe

oproti ako nebe a zem! Kto-že povedie aj liberálom tie spolky? Notári? slúžnovci? židia? No len nech takíto páni probujú zakladať spolky, veď uvidíme, ako im to pôjde!

Keď ale liberalismus je nie vstave, ani nemôže, ani nechce úprimne zaujať sa spolkov, z toho musíme zatvárať na smutnú budúcnosť liberálov. Znaký toho sa už objavujú. Liberáli hryzú sa medzi sebou a ľud nech len hynie. Svoobodné spolčovanie sa v kruhoch vzdelávajúcich nedovoluje, hlasovacie právo dať chudobe nechcú, že vraj z vlasteneckých ohľadov; a medzitým socialistní demokrati a radikálni demokrati idú si práva tieto návalom vydobíť. Po celej temer Europe vystupuje trieda delníkov a vydobýva si svojich práv občianskych, a v Uhorsku hlásajú liberáli, že vlastenecké ohľady sú nám v ceste, aby dali sme chudobe spôsob ku ratovaniu a zastávaniu samej seba. Všetci cítíme, že pri tejto krutohľavatosť musí ten liberalismus prasknúť, bo hladná a utlačená chudoba nenasýti sa nám tými vlasteneckými ohľadmi; tieto sú len pre panstvo a vrecká liberálov prospešné. Iba prevedenie požiadavok strany ľudovej zodpovedá časom novším. Ešte aj boháči židia peštianski predvídajú to; veď začínajú približovať sa k strane ľudovej. A veru žid, ktorý vidí každému až do brucha, dobre vie si vyrátať, v ktorej strane má očakávať pánov blízkej budúcnosti. *E.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Horánszky a Fejérváry.

Pod Bánffym keď bola obštrukcia a zaviedli nočné pojednávania na sneme, br. Fejérváry minister domobrany chcel tiež svojho milého Bánffyho vyťahovať z blata. Nešlo mu to, bo opozícia nedopustila ho k slovu. Zvlášte Horánszky vyznačil sa proti Fejérvárymu. Kedykoľvek zamýšľal Fejérváry rečníť, Horánszky vždy predbehol ho a hlásil sa o slovo k pravidlám snemovým. Fejérváry nemohol tohoto zabudnúť, a keď spravila strana Apponyho s liberálmi fúziu a už vtedy hovorilo sa o Horánszkom ako o budúcom ministrovi, Fejérváry osvedčil, že s Horánszkym v jednom ministerstve nezostane. — Aby sa Fejérváry, miláček kráľov nehneval, musel Horánszky

čakať. Ale už tuším ďalej nemohol, lebo akonáhle doplnil Hegedüss tretí rok svojho ministerstva a stal sa schopným na penziu, Széll dal vymenovať hneď Horánszkeho za ministra. O tom Fejérváry údajne nevedel, nuž nahneval sa, a silou mocou chcel zadakovať. Jedine kráľovské slovo ho zdržalo, v ktorom dostalo sa Fejérvárymu úplného zadosťučinenia. Bez toho, že by bol dal svoj kráľovský prípis od Szélla podpísať — ako sa vraví: proti-značiť, — pán kráľ bezprostredne písal osobitný list Fejérvárymu v tom smysle, že je rozhodná vôľa kráľa, aby Fejérváry vytrval. Tak teda Fejérváry zostal, vyznačený kráľovskou dôverou, a pán Horánszky aj so Széllom môžu teraz rozmýšľať nad tým, akú majú k celej veci tvár urobiť.

Leopoldovo kassíno a ľudová strana.

V Leopoldovej štvrti býva vyše 100 millionárov židov. Boháči židovskí tej štvrti majú jedno nádherné židovské kassíno, v ktorom zamýšľali po tieto dni večierok s umeleckými prednáškami zariadiť. Na tento večierok povolali aj niekoľkých uhorských kresťanských pánov. Ba čo by bolo temer k neuvereniu, povolali veru aj našich ľudových vyslancov v osobe pána Rakovszkého a ešte siedmych iných ľudákov. Naši vyslanci prijali pozvánky, veď samosebou rozumie sa, že neprijal poctenie, bolo im ako vzdelaným ľuďom nemožné. Medzitým ale mali páni židia vo svojom kassíne valné shromaždenie a tu stala sa zrada. Vadili sa vraj pre zbytočné výdavky, ale ako židovské noviny samé píšu, príčina zrady bolo to pozvanie ľudákov na večierok. Výsledok zrady bol ten, že židia odvolali celý večierok, ani ho nezadržali. Predseda Falk a ostatní členovia správy kassína na to zadakovali za úrad.

V tejto zrade badáme znak času. Židia museli zavetriať čosi, preto približujú sa k strane našej, ale poznať, že nemajú všetci ešte jednako dobré nosy.

Škandál v Rakúsku.

Rakúski Nemci počínajú si na sneme celkom ako zradcovia vlasti. Divoký Schönerer osvedčil sa, že je za spolok s Nemeckom a na konci reči vyvolal: Sláva domu Hohenzollernov! (Hohenzollern je meno panujúcej rodiny v Nemecku.)

Predseda upravil rečníka k poriadku a Kramář, Čech vytýkal mu, že ponemčenie Čechov chcú len preto, lebo jejich úmysel ženie sa do Pruska.

Pozdejší Berger zreteľne osvedčil, že jejich nemecká strana nemá čoho zakrývať. Je vraj isté, že Nemci len pod zástavami pruskej dynastie môžu sa vyvinúť.

Vojna v južnej Afrike.

Už v minulom čísle sme spomenuli tú porážku, ktorú utrpeli najnovšie Angličania. Teraz už vieme, že to bola bitka jedna z najväčších.

Bitka začala sa v piatok, ako počalo svať, a trvala do 10. hodiny predpoludním, keď Angličania složili zbraň. Kolonna generála Methuena (900 jazdcov, 300 peších,

štyri delá a jeden pompon) tiahla z Wryburgu do Lichtenburgu (v Transvaale), aby sa pri Rositrantfontaine spojila s oddielom Greenfella, počítujúcim 1300 chlapov. Wryburg leží pri železnici, idúcej z Kimberleya do Mafekinga. Plánom generála Methuena bolo po spojení sa s Greenfellom napadnúť a zničiť čatu Delareya.

Angličania, ako je to už ich zvykom, kráčali napred bez zachovávaní predpisov potrebnej ostražitosti a sám generál Methuen viezol sa pohodlne na voze, ktorý voly tahaly. Možno, že s toho voza díval sa na priebeh bitky, lebo anglická depeša vraví, že posledný raz videli ho na voze.

Ako začalo svitať, Búri od chrbta napadli Angličanov, rozbili zadnú čatu a súčasne napadli i oba boky anglického vojska. Nato hneď nastal veľký poplach a zmätok v radoch anglických. Muríni utekali prví na koňoch rezervných, vrazili na konvoj mulíc, roztrhali ho na čiastky, potom naplašili ohromný krdeľ volov. Poplach zachvátil súčasne i jazdu anglickú. Búri, oblečení do žltých šiat anglických officierov, rozprášili anglické vojsko. Jazda, tábory volov a mulíc utekaly v tom najväčšom neporiadku, až ich Búri odtrhli od pechoty a artillerie, ktoré držaly sa dobre a zadržaly chladnú krv. No neboly v stave odolať presile. Pechota poddala sa vtedy, keď už bol odpor vôbec nemožný.

Generál Methuen bol ranený do stehna, dľa inej zprávy zlomil si nohu. Na bojišti ostalo do 200 mŕtvych a ranených, do zajatia padlo do 1000, ale z týchto — dľa Kitchenera — Búri zadržali len 201, ostatných pustili, keď im odobrali, čo sa im odobrať malo. Kitchener v prvej depeši vraví, že zprávu o porážke doniesli jazdci (520 vŕaj), ktorým podarilo sa ujsť do Maryburgu a ktorých Búri za 4 hodiny prenasledovali. Do rúk Búrov padly i delá, mnoho munície a zásob, taktiež i celý tábor volov a mulíc.

Prepadnutie stalo sa medzi Tveebošom a Palmietknileom, na malom Hauts Rivere, 28 anglických mil juho-západne od Geysdorpu.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Reč dra Franca Majora.

Žabokreckí páni voličia, môžete byť hrdí na svojho vyslanca! Počuli sme jeho reč celú na sneme a musíme slávnostne svedčiť o vašom pánovi ablegátovi, že sa pochlapil jak sa patrí! Vždy hovorieva pán Major múdro, ale po tentoráz prekvapil nás všetkých tým zápalom, akým rečnil na sneme za malých hospodárov a za chudobu vôbec.

Reč jeho bola tak dôkladná a obširná, že by sa nám celá ani do «Kresťana» nevmetila. Aj sám predseda snemovne honoroval jeho veľmi zaujímavú reč tým, že nariadil po jeho reči malú prestávku, aby ostatní páni nad rečou rozmýšľali a medzi sebou ďalej pojednávali si mohli.

Dr. Major Ferenc bol teraz hlavným rečníkom pri pojednávaní rozpočtu ministerstva orby. Uznal, že ministerstvo orby lepšie pracuje teraz ako jeho predchodcovia, ale tie peniaze, ktoré finacminister dáva v prospech hospodárstva, sú predsa len bagatell. Vytýka vláde, že zle hospodári s horami. Dreva je tu dosť, ale vyvlekuje sa do cudziny a my si potom musíme vlastné drevo za trojnásobnú cenu odkúpiť. Na pr. vyvezie sa prútov za 124 tisíc korún a dovezie sa do krajiny košíkov za 400 tisíc korún. Šindela doviezlo sa z cudzozemska vyše 1000 vagónov a tak dovlekujú sa aj kôly pre vinohrady.

Schvaľuje, že pomocou mliekarní obrovským krokom postupuje odpredaj mlieka a masla. Roku 1899 predaly spolky 22 millionov litrov mlieka, roku 1900. už 39 mill. Masla roku 1899. predaly 800 tisíc; v r. 1900. už vyše 1 mill. kilov. Aj dôchodok z toho bol veľký. Ale žiada si, aby pomocou spolkov aj hydina a vajcia odpredávaly sa, z čoho by chudobný ľud mal tiež dôchodok. Žiadal ďalej výdatnú podporu pre dorábanie vína.

Potom hovoril o malých gruntoch. Hrozné je, ako sa malé grunty predávajú a tratia. R. 1900. predalo sa do 400 tisíc takých gruntov a po smrtných pádoch predali ich do 126 tisíc. Je to strašný počet, ukazujúci na to, že chudoba musí byť tiež strašná medzi ľuďmi.

Žiada, aby sa nie hocaké cudzozemské fabriky podporovaly, lež treba podporovať také podniky z ktorých aj ten sedliak vidí osoh. Zakladajme cukrováre menšie pre spolky sedliacke, lebo dnes fabrikanti cukrovarov veľmi zdierajú dorábateľov cukrovej repy. A tak mali by sa aj pivováre stavať tiež pre spolky sedliacke. Dobre je aj hospodárske pálenie podporovať, ale takéto mali by dostať aj sedliacke spolky, a licenc pre malé kotlíky mali by sa dať bez všetkej prekážky a čím lacnejšie.

Ľudu treba dať lacný cukor. Bo pri terajších cenách chudoba nemôže ani pomysleť na cukor. V Rakúsku ľudia raz tolko užijú cukru ako u nás, a cukor so zdravotných ohľadov je chudobe prepotrebný. V Anglicku ešte aj ošípaným dávajú cukor uhorský, tomu je na príčine prémium, ktoré vláda dáva fabrikantom, vyvážajúcim cukor do cudziny.

Jestli za krátky čas nedožičime malým hospodárom lacné pôžičky, tak výndu všetci na vnivoč. Šparkassy strašno bohatnú a úžerníci! poskupujú zadlžené malé grunty a ostávajú zemepánmi. Aký má z toho krajina osoh, keď na miesto sto a sto ľudí osadí sa len jeden? Či ten jeden tolko stroví, tolko porcie platí, ako predtým tých sto a sto? A hľa, dnes vyvandroje nám každý rok 60—70 tisíc ľudí. To je strašná ztrata pre krajinu, ba aj pre štátnu pokladnu. Štát musí dať peniaze ústrednému spolku úvernému, aby ľud dostal požičku na 4½ na 5 procentov a nemusel úžerníkom platiť 9, 15 aj 25 a ešte vyše.

Navrhujem: aby vláda všade dľa jakosti zeme ustálila minimum gruntov, ktoré pod žiadnou zámenkou predaf nesvobodno, ani k tomu patriace hospodárske náradia a statok potrebný.

Veľkotýždenná pobožnosť. Z jozefovskej farnosti pojde v Zelený Štvrtok púť slovenských veriacich večer o pol 7 hodine na kalváriu a vo Veľký Piatok tiež. Ráno o 7-ej hodine bude v chráme kázeň slovenská. Prosíme milých spoluveriacich, by čím hojnejším počtom zúčastnili sa na týchto pobožnostiach. *W. J.*

Úprava.

Počúvame, že «Krajinský vzájomný Assekuračný Spolok» — «**Országos Kölcsonös Biztosító Szövetkezet**», ktorý do rúk *Zigmunda Szönyiho* (Spitzer) prešiel, cestou pravotnou rozličné **náhradné poplatky** vyžaduje od tých, ktorí u toho spolku poistení boli. Asíce žaluje ich, na kolko je nám známo, tu v Budapešti, čo je celkom prirodzene veľmi nepríležité a s veľkou trovou spojené pre tých, ktorí na vonkove bývajú. Jestli sa ale na pojednávanie k súdu nedostavia, vtedy ich posúdia, ako sa vraví, pre vzdorovitost a pán Szönyi vyhrá process proti nim.

Aby sme teda našich ctených čitateľov osvobodili od útrat a od prípadnej škody, oslovujeme všetkých, ktorých Žigmund Szönyi (Spitzer) v mene «Országos Kölcsonös Biztosító Szövetkezet»-u zažaloval, nech pošlú s podpisom **mena svojho a dvoch svedkov** a tiež 50 krajciarovým

kolkom opatrené pravotárske splnomocnenie na dolupísanú kanceláriu a my sa už potom postaráme pre nich o pravotára, ktorý **bezplatne** pôjde ich tu v Pešti pri pojednávaní zastávať a obrániť záujmy jejich. Rozumie sa, že aj žalobné listiny majú poslať so splnomocnením.

V Budapešti 25-ho februára 1904.

Kraj. ústredná kancelária

«**Ludovej strany**»

Budapest. VIII., József-körut 35. sz.

Poznámka. 1. Pravotárske splnomocnenie možno dostať v ktoromkoľvek *obchode papierovom, asíce natlačené.* 2. Jestli z jednej obci aj viacerí žiadali by si naše služby, vtedy *každá stránka o sebe musí vystaviť splnomocnenie a toto opatriť jedným 1 korunovým kolkom.* Jestli tedy v daktorej obci jesto 50 obžalovaných, treba je vystaviť 50 splnomocnení pravotárskych, lebo pravota každého jedného má osobytne žalobné písma. 3. Nech *nie až v poslednej chvíli* posielajú patriční to splnomocnenie, ale pred pojednávaním aspoň 4—5 dňami; bo stalo sa už, že to splnomocnenie došlo sem pozde a stránku súd posúdil, keďže nedostavil sa ani sám, ani jeho zastupiteľ-pravotár, ktorý dostal síce splnomocnenie ale už pozde. 4. *Aj pozvánku k pojednávaniu (idézés) tiež neomylné majú nám zaslať stránky,* bo nič neosoží splnomocnenie pravotárske, keď pravotár nevie, že na kedy sú stránky povolané k pojednávaniu.

Rozumejme si!

Sú medzi našimi ct. čitateľmi takí, ktorí, tak sa zdá, sú tej mienky, že my dostávame papier zdarma, že nám zdarma tlačia noviny, a nad to ešte nám aj pošta zdarma odosiela naše čísla na adresy patričných. Nuž snáď ani nemusíme prizvukovať, že tomu veru je nie tak, ale my za všetko tu spomenuté musíme draho zaplatiť. Asíce platíť musíme z tých peňazí, ktoré, ako predplatky sa nám doposielajú.

Z tohoto je tedy spasiteľné naučenie to, že jestli nám nedoposielajú sa predplatky, ani my sme nie vstave platíť, a my veru hotovým grošom musíme platíť za všetko!

Veľmi prosíme tedy našich ct. čitateľov, ktorí dlhujú nám s predplatkami — a takýchto jesto 3770 — nech sú láskaví podlžnosti svoje vyrovnaf, bo my ďalej už čakať nevládzeme a jestli patriční do konca bežiaceho mesiaca marca nezaplatia si podlžnosť, budeme nútení im časopis zastaviť.

Prosíme však i tých, ktorí snáď na napomenutie naše onehdajšie poslali nám istý obnos, aby sa týmto nezmýlili, tojest, aby si nemysleli, že ak na podlžnosť už poslali istý obnos, že týmto zplatili už všetky podlžnosti svoje, bo bárskoľko je medzi nimi, ktorí poslali síce istý obnos, ale to platilo len do konca minulého roku a nasledovne ešte vždy dlhujú na rok bežiaci.

Konec koncov: prosíme všetkých tých, ktorých sa týka, **aby podlžnosti svoje** — či už za tento, alebo za minulý rok dlhujú — **čím skorej a úplne doposlať nám ráčili!**

S úctou

V Budapešti, dňa 11-ho marca.

Vydavateľstvo «**Kresťana**».

Budapest, VIII., József-körut 35.

BESEDNICA.

Rytierska óda.

Aj odo mňa venček, jednoduchý viенок
z vďačných bobka listov milých rozpomienok
blýskavú na prešlosť, život plný zásluh,
preslulý¹ rytieru!

Sláva, sláva trónu! má cit, má zrak, má sluch,
spatril krásnych skutkov svrchovanú mieru,
zasvietil slniečkom kráľovskej milosti,
vriadil ňa do blesku rekov² rytierskosti.

Áno, hodnýs' toho, vznešený pastieru!
Nadchnutý tvoj veľduch skvele hlásal vieru,
svornosť, lásku, mravnosť, ušľachtilé ctnosti,
česť, veľebu Krista.

S ohňom škrtils' nešvár,³ hydry neprávosti,
skrz čo stádo šumné, riša útrov čistá.
Zbožnosť, vernosť, príklad v mieru či vo vojne
apoštolských námah, prác ovocie hojné.

Zaslúžil si odznak! Vedy tvojej základ,
zkusenosť, svedomie, netripiace záplat,
péč o rozvoj školstva, horlivosti stále
o vzdelanstva chrámy
na véhlasu krýdlach liecu k večnej chvále,
oznamujú vrstvám chýr neklamný, priamy
osvetu majáka,⁴ právd vyučby žiaru
medzi odborníkmi nemajúcej páru.

Právom dostals' odznak, milosrdia obre,
sústrastnú za priazeň, činy vzácne, dobré,
za vdov, sirôt prístreš, za almužien príval,
stieranie slz biedy!

Zúfalcom, nešťastným, liekom, techous' býval,
otcom, radcom, vodcom zúboženej triedy.
Neha,⁵ vlúdnosť, láska srdca veľikáša
po Alpoch, po Tatrách s plesotom sa vznáša.

Patrí ti ten odznak, mužu heroický,
za šľachetné snažby bojujúci vždycky,
za vzkvet vlasti, cirkve, za slobodu, práva,
za kresťanský prápor!

Pomník menu tvojmu, fanfár⁶ ozon,⁷ sláva!
Ty sťa Juraj vífaz, ľud tvoj chrabrý tábor,
drúzgali ste hradbu, zabrudený válov
krvožrútnych dravecov, drakov liberálov.

¹ preslulý = slovný, véhlasný = chýrny. ² rek = hrdina.
³ nešvár = špatnosť. ⁴ maják = világító torony. ⁵ neha = nežnosť =
gyöngédség. ⁶ fanfara = truba. ⁷ ozon = hlas.

Erbom⁸ ti ten odznak! Roztodivným kúzlom
pričankals'⁹ protivných, vtipu sviazal uzlom,
nenávisť, hnevu prudké skrotil vášne,
čierny odbil fátel.

Úrady, hlavári milujú ňa strašne,
jediného teba váži, ctí nepriateľ.
Spechom spešia húfne k slovnutej vsi hniezdu
ospievať Uhorska ligotavú hviezdu.

Zdravstvuj, nezlomný ráz, preveľebný Cato,
vzor posvätných žrecov,¹⁰ ideálny Plato,
zdravstvuj, chlíp, požívaj rozkoš svojej výše
v Olympa oblasti.¹¹

Duch môj v prachu níže¹² manstvo,¹³ hold ti dýše,
jasnú radosť pije z toku tvojej slasti.
Klaniam sa ti, korím blaženosti pánu
venujúci obeť, vonný kúr tymianu. *Dlh. Poľský.*

O vodnačke duše.

Eksplikoval Zaosek, frizör duchovný.

Bratku! alebo pre mňa aj sestra! (ak tento titul
odo mňa prijmeš!) Zaiste ste už videli na vodnačku tr-
piacích ľudí. To je veru ťažká a úzkostiplná nemoc a k
tomu aj dlho trvá. Čo by mala krv vodnatého človeka
dávať zdravého pokrmu pre všetky údy tela, ona sa sekne
a zrazí ako odstáťe mlieko, a odstavuje vodu medzi kožu
a telo tak, že koža napučne akoby chcela na všetky
strany sa rozpuknúť. Chudák vodnatý človek vyzerá tučný,
nohy sa mu skoro svieťa a blišťa ako by byly zo skla.
Živôt jeho čili brucho vyzerá ako ohromný buben. To je
ale všetko samá voda a bieda, až konečne vodnačka ta-
kéhoho chorého usmrtí. Táto vodnačka napáda aj jednot-
livé čiastky tela, a preto ju lekári klasifikujú na vod-
načku mozdgov, na vodnačku srdca, prs, ladveníc, zhybov,
brucha at.d.

Hľa, aj duša ľudská môže tiež napučnúť a vod-
načku veľmi chytro dostať celkom tak, ako aj telo.

Pravda, Boh ti dal rozmanité dary ako almužnú, by
si nimi sebe pomáhal, ku dosiahnutiu tvojho cieľu več-
ného. Dal ti rozum a vtyp, peknú podobu, i tvár s pe-
knýma očima, aj riadny nos a malé ustá, dal zdravie,
úrad, silu, peniaze, majetky, ohybký jazyk a všeličo iného,
ani by si mi to nevedel hneď spočítať. A ty sa naduješ
a pýšiš sa s tým, ako by si to sám od seba mal. Rozum
tvoj sa ti sekne a zrazí, a nechceš s povdačnosťou uznať,
že tie dary sú od Pána Boha tebe dané ako almužna.
Ty si pyšný ku pr. na svoj nos, lebo ti voľakto bol po-
vedal, aký vraj pekný *grécky* nos má tento! (Tie grécke
nose držali za najpeknéjšie a predsa sa ony mnohým ne-
lúbia, že vraj s čela beží rovno ako liniál celkom tak ako
u ovci.) Alebo že máš pekný *orlový*, to jest rimanský nos
zohnutý. A tu ti zase iní povedia, že si krivonos ako
židák. Alebo že máš pekné ustá malé ako drienka. Na

⁸ erb = cimier. ⁹ prič nkal = privábif. ¹⁰ žrec = kňaz.
¹¹ oblast = sfára. ¹² níža = nízkosť. ¹³ manstvo = služba, pod-
danstvo.

to príde kto a povie: «ale má zato hnilé deravé zuby a špatný zápach sa mu valí z úst!» Máš aj pekné sivé oči a si pyšný na ne — tu ale iní hovoria, že sú to len barané oči. A ty sa vzdor tomu pýšiš, tým viac, lebo že si k tomu aj bohatý. A v čích rukách je to bohatstvo, nie v rukách božích? To je almužná! Ty si pyšný zobrák, ktorý si prišiel nahý na svet i nahý ho zase opustíš.

Vôbec duša tvoja trpí na vodnačku mozdgov, teda na vodnačku rozumu. On sa tebe obracia na smradlavú vodu, lebo nechce poznať Pána Boha, a seba drží za pôvodcu týchto darov. A kto má pokazené mozdgy a preto aj rozum, ten býva sprostý. Sprostého ale človeka všade fumigujú, ním pohrdajú. Pyšný človek je až veľmi sprostý a preto ho Pán Boh najviac fumiguje a od seba odoháňa. Pyšných anjelov bleskom svatosti svojej s neba poshadzoval do večného žalára. Adama dal ohnivou metlou kros Cheruba z raja vyhnáť a do biedy vyhodiť, by rozmýšľal za deväťsto rokov nad svojou pýchou naničhodnou.

Ja ti všetko ani nemôžem vyrecitovať, na čo všeličo si ľudia pýšia, lebo toho je toľko a tak sprostého, že to poriadny, zdravý a vierou kresťanskou osvietený rozum neznesie. Keď teda všetky tie dary a dobrodenia, ktoré od Pána Boha máš, len preto snáď užívaš, aby si sa sám sebe klaňal, a máš aj žiadosť, aby aj iní ľudia sa tebe klaňali, na teba mnoho dali, preto lebo ty si ty! a ostatní sú pred tebou nič, len bagážia, ktorá má teba zveľbovať: ach, ty máš na duši tvojej vodnačku! Čo by ti mala dať krv — milosť božia — pokrm a vzrast duši, to sa ti obracia na vodu, a sice na smradlavú vodu pýchy! Tvoja duša je opuchlá, vodnačka jej je oškľivá, pre svoj smrad, Bohu a ľuďom. Má pritom veľký smäd vždy viac a viac po ľudskej chvále, po obdivovaní a po česti. Vieš, ty si potom podobný krave, ktorá sa sama seba dojí, sama sebe vemenó vycieá a neni na nič, len do jatky súca.

Vodnačka sa ťažko lieči, a keď aj lekári zčapujú z vodnatého brucha množstvo vody, človek odčapovaný zase len časom dostane vodnačku, lebo to je v krvi. Na mozdgoch sa ale odčapovať nedá. Tak aj pyšný človek, pyšná duša býva zriedka vyhojená, ťažko je do nadutého rozumu čap múdreho slova vraziť, k tomu treba zvláštnej operácie: milosti božej. — Takú točku na odčapovanie pýchy nám dal Spasiteľ, svoj sv. kríž, ktorý nám ohlasuje uponíženie samého Syna Božieho, aby našu pýchu mohol vyliečiť. Druhý čap na odvedenie pýchy je myšlienka na smrť. Smrť v celej nahote ukáže pyšnému človekovi jeho biedu vodnačky, ukáže mu, čo on v skutku je, keď mu smrť jeho kožu na dasku rakve vytiahne a keď ju nechá od červíkov v hrobe vygarbiaríť.

— Rozumel si tomu?

Áno!

— No tedy s Bohom! ktorý sa pyšným protiví.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Na obnovenie Mariánskeho chrámu Višňovského obetovali:

Zo Zsitva Födemešu: Lutter Kornél 5 korún.

Z Veselého: Sbíerka Gizelly Ihriský 26 k. 10 hal.; ku ktorej prispeli: Huszár Gyula 2 k., Steklács Nikodem 2 k., Sebaurek Vilma 1 k., Yull Hermina 2 k., Skublics József 2 k., Obec Veselé 2 k., Školské dietky 50 hal., Gizella Ihriský 1 k. 80 h., Luzsák Pál 30 h., Luzsák Amália 40 h., Formánek Mária 40 h., Obec Rakovice 1 k., N. N. z Rakovic 50 h., Obec Borovce 1 k., Obec Tyapkove 50 h., Obec Kocúricka 50 halierov.

Z Veľkých Kostolán: Hoenig F. 1 k., Dobrovodszký Mihály 1 k., Matcovics M. 1 k., Dr. Piováresy K. 20 hal.

Z Lopašova: N. N. 2 k., Limmermann Anna 2 kor., Pišný Mária 1 korunu.

Všetkým týmto, nech Rodička božia vyprosí od Otca nebeského hojných milostí a požehnánia!

Alex Frátrik, farár višňovský.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

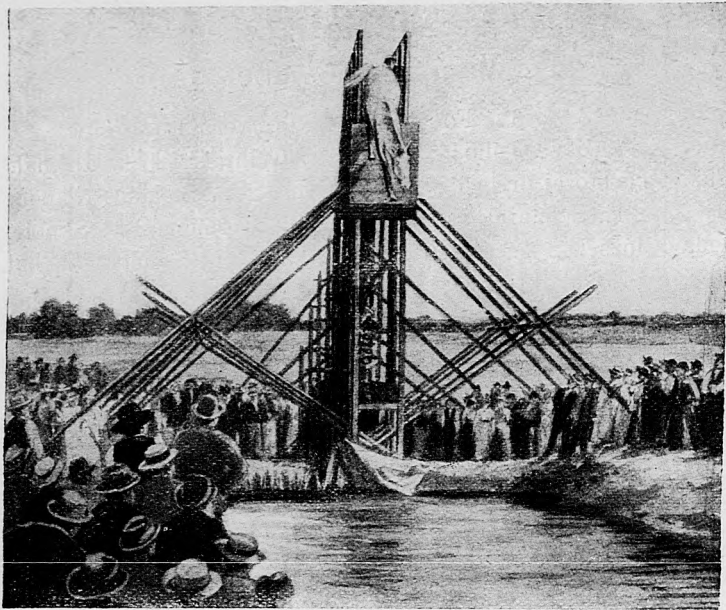
Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ zlatým záslužným krížom s korunou vyznačil paniu Jánovu Ebnerovu rod. Klotildu Skala za jej horlivé účinkovanie na poli verejnej dobročinnosti. Pani Ebnerova je predsedníčkou Dobročinného spolku v Jozefovom predmestí a správcom dielne, ktorá poskytuje bez práce nachádzajúcim sa robotníkom robotu, podobne stojí na čele i ľudovej kuchyne, ktorá denne mnoho sto chudobným ľuďom dáva zdarma obedy.

Sňatok kniežata Mirka, syna černoorského panovníka Nikitu so slečnou Nataliou Konštantinovičovou — dľa belehradských správ — odbývať sa bude v máji asíce pravdepodobne v pravoslávnom chráme vo Viedni. Srbské časopisy skoro bez výnimky s radosťou píšú o sňatku, ba spomínajú, že kráľ Alexander vo vlastnoručnom liste blahozelal kniežatu Nikitovi ku sňatku jeho syna. Má sa za to, že srbský kráľ z príležitosti vydaju dcéry generála Konštantinoviča pomerí sa so svojim ujom.

Smrť. 9. t. m. umrel v Prašiciach vp. *Aloys Náhlik*, tamojší farár, známy rodofub v 75. roku života a 48-om

Kunšty povestného «Bob»-a.

svojho kňazstva po prijatí nábožným duchom sviatostí. Pochovali ho dňa 11-ho za veľikého účastenstva tak veriacich jeho jako aj celého okolia. V. o. d. o P.!

Smrť. Barna, doktor v Starej-Vsi (Spiš) zomrel v 36. roku veku svojho následkom týfusovej nemoci dňa 10. marca. Tak hľa, smrť ani doktora nešahuje.

Nový farár. Na uprazdnenú faru staro-lubovenský (Spiš) je vymenovaný za farára Ján Csumitta, farár novo-lubovenský.

Cum applausu. Náš rodák pán Andrej Škrábik, III-ročný bohoslovec (rodom z Rajca) diec. nitrianskej, rigorosoval dňa 26. febr. na universite peštudínskej z biblických štúdií obojeho Testamentu a z východných jazykov pri jednomyseľnom potlesku zkušajúceho sboru. «K. N.»

13ročný hrdina. V jednom malom mestečku v Jütlande bavilo sa na lade štvoro detí, štyria bratia. Najstarší mal 13 rokov, ostatní mali osem, šesť a štyri roky. Lad sa pod nimi prelomil a poneváč nebolo na blízku človeka, deti boli by istotne zahynuly, keby 13ročný chlapec nebol mal toľko duchaprítomnosti a smelosti, akěj zriedka mávajú i dospelí ľudia. Ačkoľvek aj sám bol po krk vo vode, podarilo sa mu zachrániť všetkých štyroch svojich malých bratov. S najmenším mu to šlo ešte ľahko, ale pre ostatných musel dvakrát vojsť do ľadovej vody a vykutať ich pod ľadom.

Smrť v lese. Pri Pilhove blízko Starej-Lubovni (Spiš) sa stalo, že akýsi Martin Vilk dňa 1. marca v lese drevo stínal, jeden strom sa na neho zvalil a ho zabil.

Popis voličov. Minister vnútra naložil ústredným volebným výborom, aby soznamy voličov všetkých okresov právomocnosti v sídelnom meste, a soznamy voličov jednotlivých obcí v obciach patričných boli od dňa 5-ho mája počnúc za 20 dní vyložené. S nimi majú byť vyložené aj soznamy vynechaných voličov. Reklamácie majú sa prijímať do dňa 15. mája, a poznámky od dňa

16. do 25. mája. Ústredný výbor musí do dňa 29. júla vybaviť i reklamácie i poznámky.

Smutný prípad. V Šoproni dňa 4-ho t. m. synovia už asi pred pol rokom zomrelého otca Karola Szokol šli pod horu do pivnice podeliť sa s vínom. Pri podiele zúrili dvaja mladší bratia proti najstaršiemu preto, bo jemu nebohý otec dom zanechal. Najmladší brat uderil brata svojho prešovou mágačkou tak prudko do hlavy, že tento mŕtvý na zem padol. Bratia kriesili mŕtvého brata, ale márne, mŕtvý viac nestal. Najmladší brat, ktorý ho usmrtil, sám na svojom voze mŕtvého brata domov doviezol. Usmrtený bol asi 43ročný a zanechal po sebe vdovu a štvoro sirôt. Tak hľa vychádzajú bratia nesvorní. — M. J.

Hniloba pri administrácii. So všetkých strán dochodia zprávy o naprávaní hnilých stípov administrácie. V Sabadke pokutovali volebného predsedu Petra Szkenderovitsa na 300 a 60 korún pokuty. Benedika Bárczyho, hlavného slúžneho v Stopkove, vyzdvihli z úradu a postavili pod vyšetrovanie. Desidera Herezegha, pomocného notára v Beléneš-Ujlaku (biharská stolica), uväznili. Alberta Sósa, pomocného notára vo Vámošperči (stolica Hajdu), vyzdvihli z úradu a oznámili trestnému súdu. V Satmáre vyzdvihli z úradu policajného kapitána dr. Karola Korbayho a policajného osnovníka Jána Soósa. Ladislava Kissa, štátneho matrikára vo Veľkom Várade, pokutovali na 1000 korún. Potratil všeliaké úradné listiny. Štefana Batlera, notára v Lebeň-Sv.-Mikuláši (mošonská stolica), posúdili na pol druhu roka žaláru pre neverné manipulovanie úradných peňazí.

Zemetrasenie v Taliansku. Z Ríma telegrafujú, že v niektorých obciach provincie Lucca pocítili silné otrasy zeme, ktoré však spôsobili málo škody. Ľudskému životu sa neuškodilo. Vo Firenze a Ferrare tiež bolo slabé zemetrasenie.

Žart so smutným koncom. Vo Vitkaviciach (u Moravskej Ostravy) robotník Klosík prišiel domov so štrnásťdňovou výplatou a chcel si zažartovať so ženou. «Hľa, moja celá výplata, dva celé nové krajciare!» a položil na stôl dva zlaté dvadsaťkorunníky. «Nerob si zo mňa blázna. daj peniaze!» odvetila mu mrzute žena. Muž sa usmial a odišiel kúpiť si dohánu. Medzitým prišiel žobrák a žena mu dala tie dva «nové krajciare». Keď sa muž vrátil, pýtal sa po «krajciaro», i vyšla pravda. Oba hneď bežali za žobrákom, až ho konečne dohonili. Žobrák netajil, lež dôverne soznal, že k dvom krajciarom pridal ešte jedon a kúpil si u žida za tri nové pálenky. Na to vbehli ku krčmárovi židovi, no tento nechcel poznať žobráka, tajil a tajil. Tak zaplatil žobrák za pol štvrtáka pálenky 40 korún a dva haliere — z peňazí robotníkových.

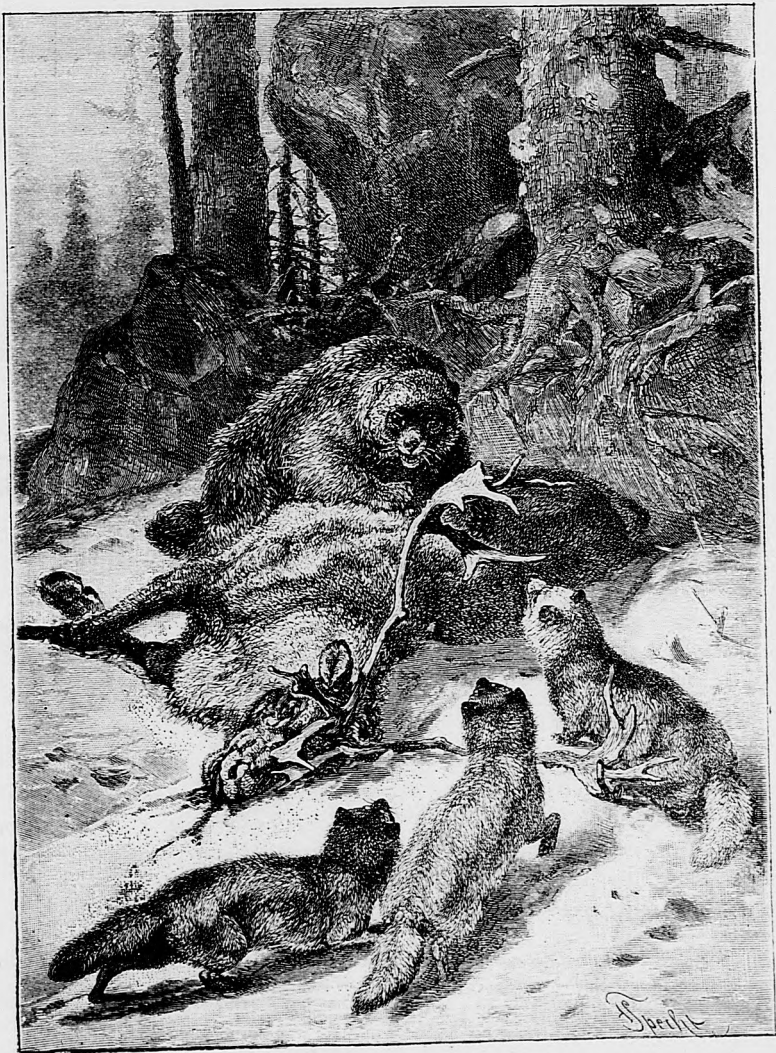
101ročný samovrah. V torontálskej obci Kis-Orosz jeden 101ročný stavec menom Franc Tóth skočil do rieky Begy, ale ho zavčasu ratovali. Nešťastný človek pre veľkú biedu chcel sa pozbaviť života.

Cigán aj v Amerike ostane len cigánom. Obec Kurov (v Šariši) mala jedného cigána menom Joža Miko. Ako cigán rozumel sa všetkému. Vedel kovať refaze, klepať motyky, sekery, robíť tehly a po večery aj na husloch hudlikať, čím zvlášte dedinskej mládeži spôsobil mnoho radosti. Avšak rozumel sa ešte čomusi, čím však nespôsobil radosti žiadnemu, iba sebe samému a toto čosi bola krádež. Čo mu prišlo pod ruku, zmizlo abo by bol spálil. Ale mal preto so žandarmi aj časté neprijemnosti. Jožo Miko konečne zunoval mnohé oštary so žandarmi a myslel si, že však si on pomôže. Z dediny sa mnohí vysťahovali do Ameriky, odhodlal sa teda, že sa vyberie s nimi aj on a tak sa pekne-krásne strasie žandárskych retiazok. Jožo cigán aj šťastlivo preplával cez Oceán. Od svojho ohniska odobral sa tým spôsobom, že dvom Kurovčanom ukradol ešte naposledy 170 zlatých. To mal na cestu. Keď prišiel do Ameriky, v Pensylvánii dostal sa na jednu pilu, kde dostal prácu. Avšak svoju cigánsku natúru ani tu nevedel zatajiť. Okrádal takmer každého, nikto nemal pred ním v bezpečí svoje veci. Toto amerických robotníkov veľmi rozhorčilo, tak že keď ho raz prichytili pri krádeži, bez všetkého rozvažovania obesili cigána na strom. Smutný jeho koniec odpísali do obce Kurov zdejší vysťahovalci, kde by ho boli preto len dobre nabili, žandári zatvorili, ale obesit by ho pre krádež nebol obesil nikto. Preto musel prejsť cez Oceán.

Jaké sú zeliní osožné? Už vyše 20 rokov čo trpela som po celom tele na tak zvanú «reumatismus», tak že mi žiaden lekár nemohol pomôcť so žiadnymi liekmi v mojej chorobe. Raz ale došiel p. Fraňo Korotkievič zelinkár, ktorí zvikol zoberať sa s týmito rozličnými zelinkami; pri tom sa mňa tedy pýta, že jako sa cítim? Ja som mu rozpovedala všetky moje neprijemnosti, ktoré pochádzali následkom mojej choroby. On mi na to riekol, že aby som probovala liečiť sa zelinami, ktoré mi bude odporúčať on, možná že tie vám budú osožnejšie jako všetky vaše možné lieky, ktoré ste už upotrebila. Po odchode tohoto pána Fraňa Korotkieviča zelinkára, chopila som sa do liečenia zelinami v mojej slabosti, tak že aj skutočne v krátkom čase cítila som sa lepšie na celom tele a vo všetkých pohyboch mojích. Pri tomto som mala ešte aj jednu tetku a bratranca, ktorí už 25 rokov chodili na berlách. Títo chudáci pomoc už ani nehľadali u nikoho, len sa vždy oddávali do vôle božej a Jeho milosti. Keď konečne videli už polahčenie mojej choroby, počali teda aj títo napredovať liečiť sa zelinami, tak, že napotom toho aj týmto je spomozené na toľko, že dnes nemusia potrebovať barli, bez ktorých pred tým nemohli sa pohnúť s miesta. S týmto teda vyslovujeme vďaky svoje pánu Fraňovi Korotkievičovi čo zelinkárovi človečenstva za jeho dobrú radu. Činia sa s úplnou úctou v mene ostatných *Maria Flašár, vdova.*

Doteraz 12.895 listov uznania a povďaky dokazuje, že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašiel, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, bolenie prsú, hlavy a zubov, klanie, krče, zmeravenie rúkú a nohú, trhanie, žalúdkovú chorobu, nechuf k jedeniu, bolenie očú atď. rýchle a isto vylieči. Je to na parížskej, berlinskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je *V. Eugen Feller* lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbí tento už tisíckrát vyzkúsený rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Ctený pán Müller v Budapešti, V., Vadász-utca 42/M. Tie križe, ktoré som od nich už kúpil, robia mi dobre. Prosím nech mi pošlú ešte jeden dvojnásobno-elektromagnetický križ R. B. č. 86967. S úctou *Ignac Gróf, Nagy-Surany.* — Ctený pán *Albert Müller!* Ten križ, čo mi poslali, je dobrý a aj pomohol mojej matke; prosím ešte jeden pre moju tetku. Tak budem prosit čím skorej mi ho pošlať s č. 86967. S úctou *Ján Rehuss,* v Rovensku, u. p. *Szenicz (Nyitramegye).*

Hostina v lese.

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľk. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóskútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Ettyeku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčasťníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	255 kor.,
II. „ „ „ „	I. „ „ „	200 „
III. „ „ „ „	III. „ „ „	102 „

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so sloboďným vodičstvom.

Podmienky príhlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasťniť na tejto púti, majú sa prihlásiť hneď u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasťne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 kor. poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi dopošľú. — Ku príhlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekto chcel mať talianske peniaze.

NB. Všetkých vzláštne prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhoveť mohli — o najvčasnejšie sa príhlásenia.

Púť pohne sa z Budapešte dňa 10-ho apríla bež. roku.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky, (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nútne, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľúbosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekoľvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šefa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpíť mieni a toto vždýcky opakovať, kedykoľvek sostúpíť chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

Jozef Kompánek,

farár ostratický (Nagy-Sztricie Trencsénmegye).

DOPISY.

Veľké Bielice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

So všetkých strán okresu nášého žabokreckého počúvame radostné chýry, že jak sa vzmúžile držali voličia jednotlivých obcí pri minulej volbe. Žiaľ Bohu, o našej obci sa to písať nemôže, lebo tu sme mali väčšinu liberálnych baranov, medzi ktorými sa aj taký našiel, že keď mu doniesol žid liter tej čertovice, buchol s ním o stól a zvolal: toto je môj programm! To nám všetkým občanom na hanbu slúži. Lebo máme takého duchovného otca, pána Štefana Pašku, ktorého jak je známo, celého okresu ľudovi voličia tým počtili, že ho za predsedu ľudovej strany zvolili. On čo sa horlivosti jak duševného tak hmotného života jeho farníkov týka, každému na ruku ide, za čo by mu aj jeho farníci povdační byť mali.

Čo sa kortešačky u nás týka, tá prevyšovala všetky hranice miernosti, lebo tak boli tí naši liberáli spití, že aj štyria na kopu spadli. Jeden žid, statkár, slúbil štyrom bratom voličom, že im dá jednu rolu, ktorá sa volá «Jama» Teraz po volbe im hovorí, že im už dá len na cintoríne židovskom jamy. Mali by sme ešte aj viacej tých liberálov obsírnejšie opísať, ale myslíme, že na budúce vstúpia do seba.

J. M. M., ľudáci.

Od Skačian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Krešťane» uverejniť.

Nemôžem, ba ani nesmiem zabudnúť na tie hnusné ľuhaniny, ktoré «Slov. Noviny» spolu s liberálmi kydaly na žabokrecký okres počas minulej volby a spolu aj na pána veľkomožného Majora, nášho milého ablegáta. No pyšní židovskí Mardocheji robili už našu ľudovú stranu mrtvou, lebo ich noviny slamené ači slovenské pisaly, že už vám vraj cengajú aj s vašim Majorom. Teda pýtam sa verejne «Slov. Novin» aj ich židozedenárskych paholkov: kde-že to cengajú tomu Majorovi? Naši ľudáci vám aj vášmu Rudnaymu odzvonili na večný pokoj. Za to vaše napínanie, nahánanie, kortešovanie máte len to, že ste buchli, a to dvarázy jedno za druhým. Či ste vy páni liberáli ozaj mysleli, že zvíťazíte v Žabokrekách? Netruťam. Vy ste všetko vaše víťazstvo skladali len v Lenártovi a ten dostal po nose; aj vám z toho nadelili, lebo som jedného videl s takým oveseným nosom išiel ako pastierska trúba, a to bol pán Rudnay.

Tak vám treba pane Rudnay, však ste sa vy dobre posmievali nášmu Majorovi, že dva rázi zahryznú do kyslého jablka. Oprobujte ten špás aj vy páni liberáli, tretí raz, či sa vám to podarí! Jakživ nikdy po nikdy. Za to kavirujem, že ani tí, čo s vami za groše, za slamu, prešiny a za tú otravu židovskú hlasovali, viac to neurobia. Veru nie jakživ! Začo by aj vedel byť liberálom? Sľuby čo ste sľubovali, tie ste nezadržali, a tomu, ktorému ste volačo dali, to teraz po voľbe pýtate nazpät. No ale bol by to blázon, keby to, čo dostal, vrátil! Ja, páni liberáli, som vám len jedno sľúbil; a viete čo to bolo? to že buchnete! a ja to od vás zpät nepýtam. Držte si to a dajte si to do tých prázdnych vačkov, ktoré ste si preprázdnilí po dva rázy.

Sláva ľudovej strane! Sláva nášmu milovanému ablegátovi doktor Ferenc Majorovi. *Jano Skačiansky.*

Z Bošáče.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráče nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Neobyčajne zriedkavých dní milosti Božej dožili sme sa od dňa 1—9-ho marca b. roku. V tieto dni totiž vydržovali u nás sv. missie velební otcovia jezuiti: Páter Zimerkackel, superior v Hostýne a Páter Kubiček z Velehradu na Morave. Ponevác u nás na celom okolí ešte nikde dosiaľ sv. missie vydržované neboli, s veľkou zvedavosťou, ale i s veľkou nádejou očakávali sme tieže sv. missie. I nesklamali sme sa v našich nádejach. Sv. missie byly pre našu farnosť vskutku hojným požehnaním Božím. Chrám Pána býval každodenne takmer od rána do večera preplnený pobožným ľudom. Pobožný ľud slovenský, nesetriac dlhej cesty a únavy, prichádzal vo veľkom počte i z okolitých bližších ďalších osád, aby sa len zúčastnil svätomissiových milostí. Ku sviatosti pokania a ku stolu Pána pristúpilo 2200 veriacich. Nové náboženské spolky sa pozakladaly a jestvujúce už spolky sa zveladily, rozšírily. Mnohí občania prehľadnuc záhubnosť nemierného užívania liehovín, buďto úplne, buďto čiastočne zriekli sa pitia páleného.

Najvznešenejšie ale byly zaiste pobožnosti preveľbnej sviatosti oltárnej, preblah. P. Marie a posviacania kríža, na ktorých sa ľud zvláštne vo veľkom počte zúčastnil. Keď po skončení sv. missii velební otcovia missionári odobierali sa od nás, neostalo snáď ani jediného suchého oka v kostole: oplakávali sme odchod duchovných otcov, ktorý pre 9 dní tak výdatne nás privádzali na cestu spasenia. Oni odišli, ale zanechali dvoje: pri vchode chrámu sv. kríž missionársky a v srdciach našich sladkú rozpomienku na seba, ktoré veci nás budú povzbudzovať k vytrvanlivosti v dobrom a budú nás napomínať na dobré predsavzatia učinené počas sv. missii. Otcem missionárom ešte i do dialky zasielame srdečné Pán Boh zaplať; sebe ale prajeme, aby sa sv. missie pre nás staly počiatkom krajšej budúcnosti jak v duchovnom, tak i v hmotnom ohľade.

Bošáčan.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovným mojím riadkom v našom obľúbenom «Kresťane» miestočka dopriať.

Štrnásť dní pred žabokreckou voľbou k nám dochodily desné chýry, čo všetko stvárajú tam liberáli. Nás to veľmi znepokojovalo. Tri dni pred voľbou, čo bystrejší chlapeci ľudáci pobrali sme sa do Rudnianskej doliny: dvaja stolári a jeden krajčír. Vezieme sa ako by nič nebolo. Keď sme dorazili do Rudného, furman hovorí, že je tu stanica, musí kone nakrímiť, a tak sme vtrhli do židovského hostinca. — Tu sme práve pichli do osieho hniezda. Ako nás zbadali, že sme mi ľudáci, hneď nás obdivovali, že ako sa tí opovážili sem prísť a už už sa rúti celé hajno liberálov na nás a revú: čo tu hľadáte? No trochu nás potisli a už sme boli cez dvere von. Ak jasná strela, už ich bolo počtom asi štyridsať. Akýsi generálsky gemeiner, ináč Lendler, notár z Gajdla sa volá tento báfický chlapák, nám prvý začal palicou kone biť. No aj pán slúžny Abafi prišli poriadok robyť s palicou: že kto sme, čo sme, čo tu hľadáme, avanži nazpät, kone s vozom nám obrátili. Pánov žandárov za svet nikde nevidel. Vezieme sa dolu dedinou, usniesli sme sa medzi sebou, že aj cez africké lesy preraziť musíme. Sobrali sme svedkov a tak sme sa v dobrom zdraví prebili. Príndeme do nasledujúcej obce Liešťan, tu celá karavána židov nás obklopí. Hlavný vodca Gusto Kubinyi, utešený kvietok hazafik (môžete byť pyšní na neho liberáli) chytil nám kone a reve ani divá šelma: «ani Boha neprepustíme, chyťte ten voz, prekoľme ich!» Prinútení sme boli poskácať dolu, práve tam bol hlboký jarok. S boku ma napadne jeden štepený Maďar, dľa kroju jeho kaftána som poznať, že je z Haliče, osopí sa na mňa: Nhü, čo tu hľadáte, phakhujte sha othialtho, a z jeho veľkej huby pustil dlhú slinu na mňa. Tu aj žandári brutálne s nami zachodili, žiadali sme v mene zákona pravdy a spravodlivosti, aby nám cestu prerobili, ktorá bola schválne s liberálnymi vozmi krížom-krážom zatiahnutá. Na žiaden pád, ďalej sme nemohli, museli sme zpät do Rudného. Na druhý deň prišiel pán dr. Major Ferencz a spravil poriadky.

Pritomný.

Valašská Belá.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Srdce ma bolí, keď si pomyslím na tých baranov, čo sa dali u nás zakúpiť za to pekelné pálenie.

Jeden deň nám prišla zvesť, že budeme mať novú voľbu v Žabokrekách. Aknáhle to naši liberáli očuli, hneď sa sobrali a nasbierali si kadeakých lumpov a začali kortešovať, a to veru deň i noc nemali pokoja. Ale veru v pár domoch mali aj staré metly okolo liberálnych uší robotu.

Im to bolo všetko jedno, tu tak skupovali ľud ako mäsiari hovädá. Jedného kúpili za jeden pol liter páleného, druhého za päť zlatých a tretieho za desať atď.,

jako sa kde mohli sjednať. My ľudáci sme boli dosť prekvapení, že nám všetky hovädá poskupujú. Ale mi ľudáci sme tiež mali pár poriadných ľudákov, tí sa hneď sobrali za liberálnymi kortešmi.

Pred voľbou tak začali behať náš rychtár s notárom jako naplašení zajaci a keď dostali kdejakého sedliaka, hneď ho do Novej-Vsi zašikovali a tam ich zatvárali do pálenice ako chudé voly na výpalky, aby sa popravily.

Ale aj to musím opísať, že v tej pálenici boli popri väzovaní jako hovädá. — Jeden im ušiel a potom nešiel nikde, ani na ľudovú ani na liberálnu stranu, len na peci sedel jako sova a rozmýšľal, čo bude s ním? či mu tých 50 zlatých zostane?

Takej naháňačky u nás ziaden stavec nepamätá, jako teraz u nás bolo na voľbe, ale zato liberálna kortešačka nebola choslivá.

Tak sa našich ľudákov predsa s pomocou božou sišlo dosť, predsa nás bolo 90 z našej obce a ich bolo 20, a tak sa naši ľudáci sišli potom všetci do fary a tam nás čakalo osemnásť vozov. Sme si posedali na vozy, aj nás banda odprovádzala aj celá obec až do Rudného. Tak sa aj zo susedných obcí poschodili na patričné miesto, pričom sme aj jako pevní ľudáci zvíťazili.

S Bohom

Mladý Ľudák D. J.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

V mene najsvätejšej Trojice Božej!

My nižepodpísaní prihlasujeme sa ku našim cteným farnikom, občanom a krajanom tam v ďalekej Amerike a prosíme za Bohumilú obeť a sbierku na obnovenie chrámu nášho Božieho šchávnického.

S Božou a vašou pomocou chceme celý kostol obnoviť, asice: dlážku a malé oltáry nové, stolice z tretiny nové, chorus, ktorý je veľmi v zlom poriadku, na chorus murované schody.

Na všetko toto len priblížene sme präliminár spravily na 3000 zl. Do týchto präliminovaných peňazí sme nevzali: vymalovanie kostola, nový hrob Boží, obrazy krížovej cesty a iné nepredvídané potrebnosti.

Včuf teda naši drahí občania a v Kristu Pánu Bratia! buďte tak láskaví a podľa možnosti z vašich ťažkej práce mozoľov obetujte na česť a chválu Božiu, na ozdobenie Vášho a nášho farského chrámu Pána šchávnického!

Pán Boh nech Vám každý dar odplatí svojimi nebeskými darmi. Vaše dary v novinách «Kreštan» menovite uverejňovať budeme.

Pod ochranu Božou a preblahoslavenej Panny Marie Vás porúčajú srdečne a úprimne všetkých pozdravujeme.

V Šchávniku, (Trenč. stol.) dňa 1. marca r. 1902.

(miesto pečate.)

Štefan Ballay, farár.
Predseda.

Matej Bobrik.
Podpredseda.

Štefan Neusehel, organista.
Účtovník.

Anton Frastaczky, kaplán.
Pokladník.

Ondrej Jakubík, Štefan Gezso, Štefan Čupec.
Výborníci šchávnickí.

Ondrej Czedzo, Štefan Rovnyan, Matej Lasček.
Výborníci hvozniční.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

P. Pupiš drotár v Z. Ponosujete sa, že sme vašich dopisov neuverejnili. To by sa mohli tak ponosovať s vami, aj tí ostatní — každý týžden aspoň 20, dakedy aj 50 — ktorým tiež nemôžeme uverejniť dopisov. A potom prečo také dlhé dopisy píšete! Píšte nám v lete keď neni politiky, a píšete najviac na stranu na dve.

Jakub Gy. Ljubinje (Herceg.) Za noviny nemusíte viacej pľatiť. Píšte na našu administráciu.

M. P. dr. Že ste vy človek poriadny, to vďačne uznáme; že je tých židov u vás mnoho aj to je smutná pravda; ale že by v Kreštanovi lan samé daromnice byly popísané krome dopisov vašich, nuž to už neuznáme. Darebák a hlupák je ten kto židovi chodí a potom naňho hreší. Či nie?

P. M. V. M. Noviny sa vám od toho času budú rátať, ako ste peniaze poslali, teda od marca do marca. Že vás tak pokutami prenasledujú, na tom sa zmeniť nedá. Hľadte, aby nemali ti páni žiadnej príčiny k tomu.

Volič zo Sučian. Dopis prijde v budúcom čísle. Vy všetci temer dopisovatelia ponosujete sa na toho a na toho, že koľko prijal peňazí od liberálov. Môže to byť pravda, ale také niečo treba istotou dokázať. Veď na takého človeka predpisuje zákon veľmi prísne tresty. Áno, taký človek je o mnoho horší ako obecní kmín a vlamač, lebo dopomáha ozbíjať tých ubohých sedliakov o najdrahší poklad: o právo.

Tekula Rafael. Dopis prijde v budúcom čísle.

Nedanovčan. Za vysvetlenie dotyčne pána S. vám srdečne ďakujeme; hneď sme si mysleli, že voľajaký zlodej chcel nás prekabátiť. Dopis pride.

J. H. v Rankfüred. Na dopis podpísali ste si i meno, ale neudávate, zdáľiž máme vám aj meno vypísať alebo nie. Odpíšte nám to.

Verný ľudák Petrová-Ves. O vašich poriadkoch pri tej zábave nemôžeme písať. Kde sú ľudia vzdelanejší, tam pri verejných zábavách nikto nesmie si rozkazovať ako sa má hrať; ale sa už vopred ustáli, že sa bude hrať dľa poriadku na pr. 1. čardáš, 2. polka, 3. beseda atď.

B. A. ml., N. L. Píšte takto: Keresztény szövegtek központi irodája, Budapest, VIII. Mária u. 19.

Jeden volič Nyitra N. Jestli nám postačí miesta, tak váš dopis dáme do budúceho čísla.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Rukoväť spisovnej reči slovenskej. Napísal dr. S. Czambel. Cena 2 koruny 40 halierov. Franco 2 k. 60 h., rek. 2 k. 85 hal. Dostať u J. Gašparik, v Turč. Sv. Martine (Turócz Sz. Márton) 380 strán.

Pán pôvodca (ministerský radca) je známy ako jeden z najprednejších Slavistov (znalcov reči slavianskych) celej Európy. Už i doteraz vždy jeho mienka rozhodovala u nás nad otázkami pravopisnými reči slovenskej. V tomto diele svojom uvádza všetky možné pravidlá o pravopise slovenskom a tiež aj o zvratoch reči, poukazujúc na neslovenskosť mnohých takých zvrátov, ktoré použijú aj výtečnejší spisovatelia naši. Ako znamenitú pomôcku ku svojej knihe pripojil «Ukazovateľa», v ktorom v poriadku abecedovom uvádza všetky tie slová, ktorých pravopis je nie jasný z mluvy ľudovej.

Vzdelaný človek, ktorý pokladá si za hanbu a nie za česť neznáť pravopis reči ľudu toho, jehož duševné vzdelávanie mu sverené je, bez otázky s radosťou bude vítať toto dokonalé dielo. Neveríme, že by iné reči ničoho lepšieho a dokonalejšieho mali. Dr. Czambel cestoval roky a roky medzi Slovákmi, aby povyberal z reči ľudovej len to, čo je rídzo slovenské. Ako radca ministerský, je on z vládnej stránky — a touto prácou chce pomáhať všetkým pánom, tedy aj vládnym k tomu, aby naučili sa správnej spisovnej reči slovenskej, bo potrebu tohoto dnes už len duševní trocháři a darebáci nenahliadajú. Velebnému duchovenstvu, úradníkom a učiteľom, študujúcim a vôbec každému, kto neni zadubený na tolko, že by neovládal zdanlivé fažkosti mluvnice slovenskej, je táto kniha prepotrebná.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu:* Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Noviny Malých. Ročník III. Číslo 5. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v kníhtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnosťabavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asiće za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 2. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na tolko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

«**Návštevy prev. Sviatosti oltárnej.**» od sv. Alfonsa L. veľmi užitočná a milá kniha. Obsahuje: rozjimanie a modlitby na každý deň pri návšteve prev. Sviatosti a P. Marie, ako aj inšie krátke najpotrebnejšie modlitby pri predpoludňajších pobožnostiach, a pravidlá braterstva b. Srdca Ježišovho. Obsahuje 216 strán. Stojí: V poplátne, pekne zaviazaná len 25 krajc. (50 hal.), celá v plátne 30 krajc. (60 hal.) Poštu si každý sám platí, 10 halierov za jednu. K dostaniu je len za napred poslané peniaze u redakcii Posla v Trnave (Nagyszombat, Pozsonymegyé).

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že téměř všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·20—9·75 kor., peštianska 9·15 9·65 kor., z Báčky 9·15 kor., banátska 9·05—9·55

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·15—5·25 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·80	15·50	15·20	14·80	14·40	14·—
	6	7	7½	8		
	13·50	12·50	11·50	6·60		

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. **Leopolda Borossy-ho**, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou *Lipót Borošši* v Prievidzi.

Lacné a dobre zhotovené

maselnice

vrele odporúčame pre pánov gazdov, od 15 litrov do 60 litrov, ceny od 20 zlatých až po 60 zlatých rozposielam. Pri objednávke 5 zl. vopred treba zaslať.

S úctou

Franz Komora,
Moticska, (zvolenská stol.).

Prijme sa do učenia.

Hľadáme kresťanského, asi 13—14-ročného, z dobrého domu pochádzajúceho chlapca do svojho obchodu s miešaným tovarom. Radi by sme boli, keby ten chlapec okrem slovenčiny i inou rečou hovoril,

Bratia Meress, kupci
v Námestove (Orava.)

Odpredaj majetku.

V **Lazanoch** (pri Kláštore, Turčianska stol.) zo slobodnej ruky predávam majetok, pozostávajúci z domu na bývanie s hospodárskymi stavbami, 16 katastr. jutár orácej zeme, 6 jutár lúk, 5 katastr. jutár pašienku, z vlastnej a urbárskej hory. Cena 4000 zl. (8000 korún).

Emil Volko
v Kláštore (Znióváralka, Turócsm.).

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom uhadnovený).

Ctený Pane! Moje ošipané nežraly a byly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošipané dosť krmíť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsoznejšie odporúčať.

Proziadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného prášku.

31/10. 1900.

S úctou
Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Pritomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenou dopisnicou pisanou.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťstojeden.)
(Notárska pečat.)

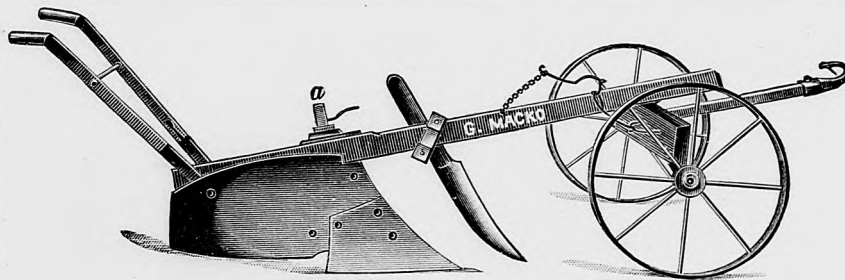
Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u *doktora Trnkóczy-ho* sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy pošlou: *Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.* — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

PLUHY!

Opatrené regulátorom a chvália si roľníci ako najspôsobnejší ku akejkoľvek pôde a na ľubovoľnú hĺbku. G. Macko-vsky pluh vido-byl si uznalosť a

môže sa čím najspôsobnejšie odporúčať. Cena s kolieskami druhým lemešom a kľúčom 17 zl. (34 kor.), váha asi 50 kg., bez koliesok pluh 12 zl.

(24 kor.). Doska je oceľová umele skrútená, hriadel drevený. Robím viceraké druhy pluhov po 19 zl., po 16 zl., po 14 zl. rozumejú sa ceny i s kolieskami. Pluhy moje pod zárukou predáva

Gustáv Macko ma itel' diel'ne na pluhy
vo Veľkom-Bisterci, u. p. Alsó-Kubín.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť života. — Rozpráva Andrej Fabian v Turkeve.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkúsil ošoh čítania, ako môj otec, ktorý bol ťažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdkový krč, črevové neduhy, na mátokrevnosť, každý rok ho napadla červienka a pritom klopanie srdca.** Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel nebokrak aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápily **lámbka a rheuma, bolel ho driek, mal strašné lupanie a nebolo mu žiadnej pomoci.** Už-úž vzdal sa toho, aby vyhadzoval groše na lieky, do perin zakrútený celý deň sedel pri kačloch a čítal z moditebnej knižky a z kalendárov. Naraz vám zkríkne:

— To je ono!...

— Čo? — pýtali sme sa ho.

— To je ono! — opakoval starec a ukazoval na jednu

povedku s nápisom «**Tajomstvo jedného starca**», v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiadou liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku cnyrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z lekárne **Eugena V. Feller**a v **Stubici**, Kirchengasse č. 10. (Záhrebská stolica), ktorý nielen jeho vyliečil, lež ešte aj mnohých mých ľudí v obci. Nechceli sme pokaziť nášmu ťobohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žadosť dali sme mu doniesť z lekárne ku sv. Trojici **Eugena V. Feller**a v **Stubici**, Kirchengasse č. 10. za 5 korún 12 flášiek toho «Elsa-Fluidu», lebo menej nepošle.

Pán lekárnik na poštovú dobičku poslal nám jeden tucet flášiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedel, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku z tohto voňavého «Elsa Fluidu» a každé ráno a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9.

EUGEN V. FELLER, lekárnik v Stubici, Kirchengasse č. 10.
(Záhrebská stolica.)

Daj Pán Boh, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul a každému tak výsledne osožil ako môjmu, starému otcovi.

Značka ochrany.

Pravý **Fellerov EL SA FLUID** musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu znáčená s menom «Elsa» a podpisom «Feller», preskúmaný a одобrený zdravotníckou vrchnosťou. Na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne **Fellerov Elsa-Fluid** vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestnou diplomou. Objednávajú si Fellerov Elsa-Fluid len poštovou dobičkou alebo na vopred zaslané peniaze.

Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú «Fellerov» Elsa-Fluid k posilňovaniu nervov, k občerstveniu a k okrášleniu kože, k umývaniu hlavy proti šupinám, plznutiu vlasov a môže sa upotrebiť ako parfín pre chyžu.

Stojí spolu i s portom, skatulou a úpravou **1 tucet (12 flášiek) 5 kor., 2 tucety (24 flášiek) 8 kor. 60 halierov, 3 tucety (36 flášiek) 12 kor. 40 hal., 4 tucety (48 flášiek) 16 kor.,** franko všade.

Každému všade opíšem, že som už bola 20 rokov chromá a zachránil ma jedine Fellerov

„Elsa-Fluid“

tak píše
Michalova Stácova
z B. Szarvasu 1901.

Kto chce dostať pravý Fellerov Elsa-Fluid, nech objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa:

Eugen V. Feller,

majiteľ lekárne ku «Svätej Trojici» a dvorný dodavateľ jeho cis. a kral. vyostí prince Filipa Bourbora.

STUBICA, Kirchengasse číslo 10. (Záhrebská stolica.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni **Eggera**, Váci-körut č. 14. a v lekárni **Belu Zoltána**, Nagy-korona ulica č. 23.

Kto miluje svoje zdravie, nech si objedna podivuhodný liek Fellerov

„Elsa-Fluid“

píše
Štefan Juhász,
z Dnna ödváru.

dná sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa onedno každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-divúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto začal užívať Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Velký a ešte iných 20 ľudí mali **klanie, boľenia drieku**, bolela ich **hlava a kríže**, veľmi **kašľali**, mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Žena Karola Erösa mala **závrat**, bolely ju **prse** a mala **horúčku**. Gazdna pána farára dostala na tvári **otvar**, na nohe mala zastaralú ranu, **bolel ju krk**. Ondrej Zázvorka a jeho šestoro detí trpelo na **žltáčku, žalúdkové neduhy**, mali **ztvrdnutie stolice a hlísty**. Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoce úplne vyliečil.

ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid** a aby nešanoval groše, ale aby dal vytlačiť do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid.

Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu, takto adressujte:

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregáció

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministerium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozodsiela franko.

Predajný krm:

u majetníka Jána Nagya v Szakále (Nógrádm., železničná stanica)

je nasledujúci krm k dostaniu, po železnici snadno je bárs kde v prešovom stave ho šikovať.

1. Prvé seno, cca 200 mtr. centov po 6 korún 50 halierov.
2. Mladza cca 600 mtr. centov po 6 korún 20 halierov.
3. Datelina (lucerna), cca 500 mtr. centov po 6 korún 20 halierov.
4. Burina, cca 200 mtr. centov po 5 korún 80 halierov.

V týchto cenách je už aj nákladok prešovania a nákladok šikovania krme na Sakálsku stanicu zarátaný.

Objednávky vyše 2 mtr. centov bárs v jak malej miere sa príjmu, kto ale nižšie 5 mtr. centov objedná, ten na spomenuté ceny na každý mtr. cent ešte 20 halierov doplatí.

Na veľmi mnohých vyznačenie a aj na londýnskej výstave obdržala veľkú zlatú medailu a čestný diplom

„Sväto-Antonská“ fabrika na kosy

Ochranná známka

pošle hockomu svoj hlavný cenník o vč. obecné obľúbených, svetochýrnych a aj na londýnskej výstave vyznačených «Sväto-Antonských» striebro-ocelových kosách. Jediný a výlučný rozsielateľ a hlavný prepavač
100 korún vyplatí tomu, kto z meí fabriky vie Sohr «Sväto-Antonskú» kosu preukázať.
200 korún vyplatí tomu, kto zpomedi týchto 100 kôs vie 5 zlých preukázať.

JOZEF SOHR v Somogy-Szill

ku komu sa majú posieľať všetky dopisovania v zfhujúce sa na objednávanie kôs.

«Sohr Sväto-Antonská»-kosa má nasledujúce výhody:

1. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa zhotovuje sa z najlajnejšej, rafinovanej, dvakrát hartovanej striebroocete, pred odosláním sa každá naklepe a vyprobovaná pri úplnej záruke odovzdá sa hospodárskemu obecnstvu.
2. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa má tenúlinkú kinu ale s tvrdou platňou, je veľmi zručná a má ostrie, ktoré sa nevystřípi, najtrvdší lesný jačmeň prave tak ako aj to najrozčuchanejšie obilie snadno kosí.
3. Sohr Sväto-Antonská»-kosa po jednom natrení 200 — 50 krokov, po jednom naklepaní cez viac dní vytrvá a za 6—8 rokov ostane celky dobrá, kdežto s inou ko-ou dá sa sotvy za 1—2 roky s námahou a znojom pracovať.
4. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je zriehovaná k ruke kosca, netreba ju kováčovi dať, lebo ten ju môže zmäkčiť.
5. «Sohr Sväto-Antonská»-kosa je najlepšia na svete a kto čo len raz pracoval takouto kosou, jakživ nechytí inú do ruky. Mnohé podakujúce uznávacie a objednávacie listy od odberateľov, ktoré sa vďačne hockomu môžu dať prečítať.

Cenník nech si každý žiada na dopisovanke.

Sberateľom výhodu. Diamantovo-ocelová britva s triročnou zárukou, kus po 1 zlatý 50 krajciarov.